

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 29 ΚΑΙ 30

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΑΠΟ ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΕΡΓΑ
ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 2018 ΕΩΣ 2021

**ΕΡΓΟ: «ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΡΙΩΝ (3) ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ
ΠΑΡΚΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 23,97 MW, ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ONERED LTD, ΣΤΙΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΟΦΤΑΔΩΝ ΚΑΙ ΚΙΒΙΣΙΛΙΟΥ, ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ»**

(ΛΑΡ/00436/2023, ΛΑΡ/00437/2023, ΛΑΡ/00438/2023, ΗΜΕΡ. 06/10/2023)

1. Εισαγωγή

Στα πλαίσια των περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα έργα Νόμων του 2018 έως 2021, η Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για το έργο υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή με σχετική επιστολή από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (Αρ. Φακ. ΛΑΡ/00436/2023, ΛΑΡ/00437/2023, ΛΑΡ/00438/2023 και ημερ. 06/10/2023) για αξιολόγηση.

Με την υποβολή της πιο πάνω ΜΕΕΠ, ο Κύριος του έργου προχώρησε, όπως προβλέπουν οι πιο πάνω Νόμοι, στη γνωστοποίηση σε δύο (2) ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, για την υποβολή στην Περιβαλλοντική Αρχή εντός τριάντα (30) ημερών, απόψεων ή παραστάσεων από το κοινό αναφορικά με το περιεχόμενο της ΜΕΕΠ ή αναφορικά με τις επιπτώσεις που η εκτέλεση ή λειτουργία του έργου ενδέχεται να επιφέρει στο περιβάλλον.

Για το εν λόγω έργο πραγματοποιήθηκε δημόσια διαβούλευση και παρουσίαση τον Ιούνιο 2023, μετά από ανάρτηση προσχεδίου της ΜΕΕΠ στα γραφεία των Κοινοτικών Συμβουλίων Σοφτάδων και Κιβισιλίου, ενώ το κοινό ενημερώθηκε γι' αυτό μέσω δημοσιεύσεων σε δύο εφημερίδες δημόσιας κυκλοφορίας.

Στα πλαίσια αξιολόγησης της ΜΕΕΠ και σε συνέχεια εισηγήσεων από το Τμήμα Περιβάλλοντος, ο Κύριος του Έργου προέβη σε μικρές τροποποιήσεις του σχεδιασμού του έργου που αφορούν την διατήρηση των μεμονωμένων δέντρων ελιάς εντός των τεμαχίων καθώς και λωρίδας με ημιφυσική βλάστηση που εντοπίζεται στο βορειοδυτικό σύνορο των τεμαχίων.

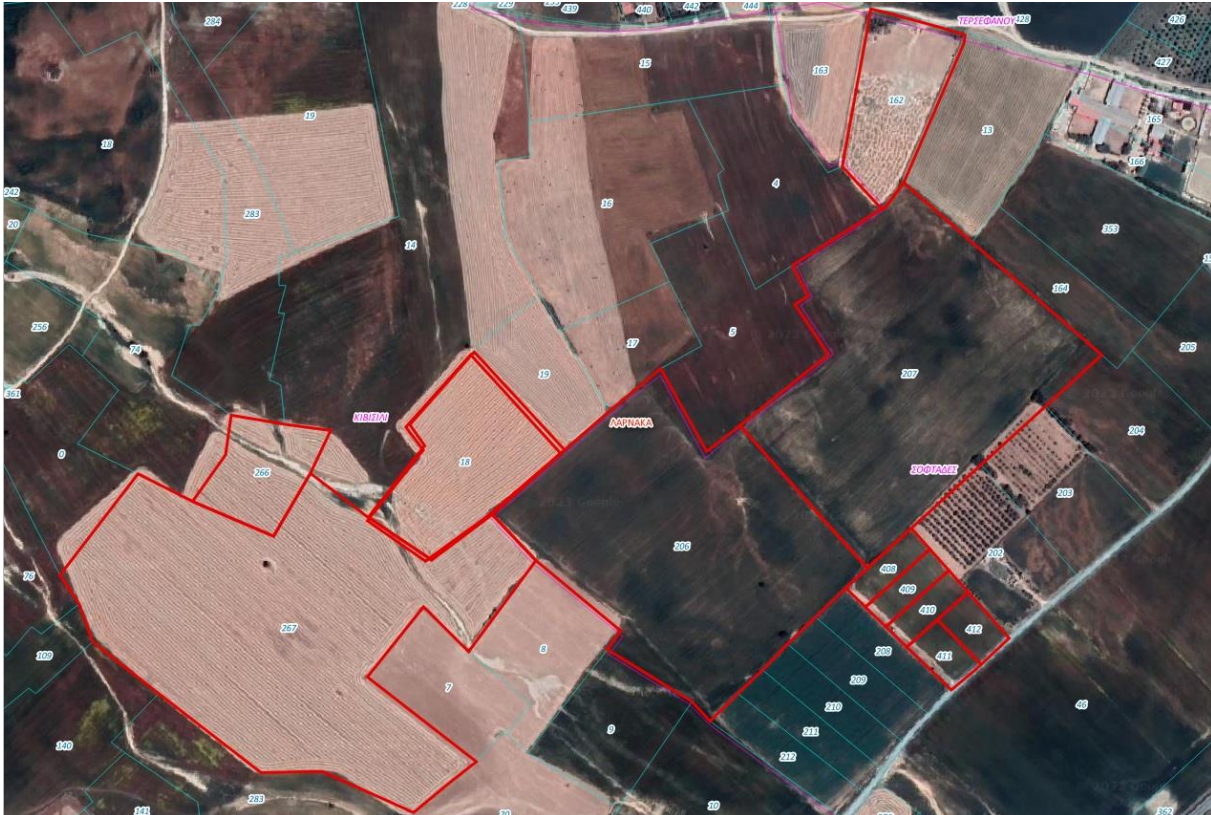
Η Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΕΕΠΕ) εξέτασε το έργο σε συνεδρία της στις 19.12.2023, στα πλαίσια της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) σχετικά με τη Χωροθέτηση των έργων που Αξιοποιούν Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής». Κατά την παρουσίαση του έργου στην ΕΕΠΕ, ζητήθηκε όπως υποβληθεί επίσημα ο τροποποιημένος σχεδιασμός για

επικύρωση, όπως και έγινε στις 21.12.2023. Τα μέλη της επιτροπής ενημερώθηκαν αυθημερόν για επιβεβαίωση των θέσεων τους. Ο τελικός σχεδιασμός του έργου επισυνάπτεται ως παράρτημα.

Με βάση τις απόψεις των μελών της Επιτροπής, την επιτόπια επίσκεψη, τις θέσεις των διαφόρων Τμημάτων, τη ΜΕΕΠ και τα στοιχεία που υποβλήθηκαν από την Τοπική Αρχή, ετοιμάστηκε η παρούσα Γνωμοδότηση της Περιβαλλοντικής Αρχής.

2. Περιγραφή και χωροθέτηση του έργου σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Το προτεινόμενο έργο αφορά την κατασκευή και λειτουργία τριών (3) φωτοβολταϊκών πάρκων συνολικής ισχύος 23,97 MW, στις κοινότητες Σοφτάδων και Κιβισιλίου, της επαρχίας Λάρνακας.

Εικόνα 1: Τεμάχια προτεινόμενης ανάπτυξης και στις δύο φάσεις - ΑΓΜ

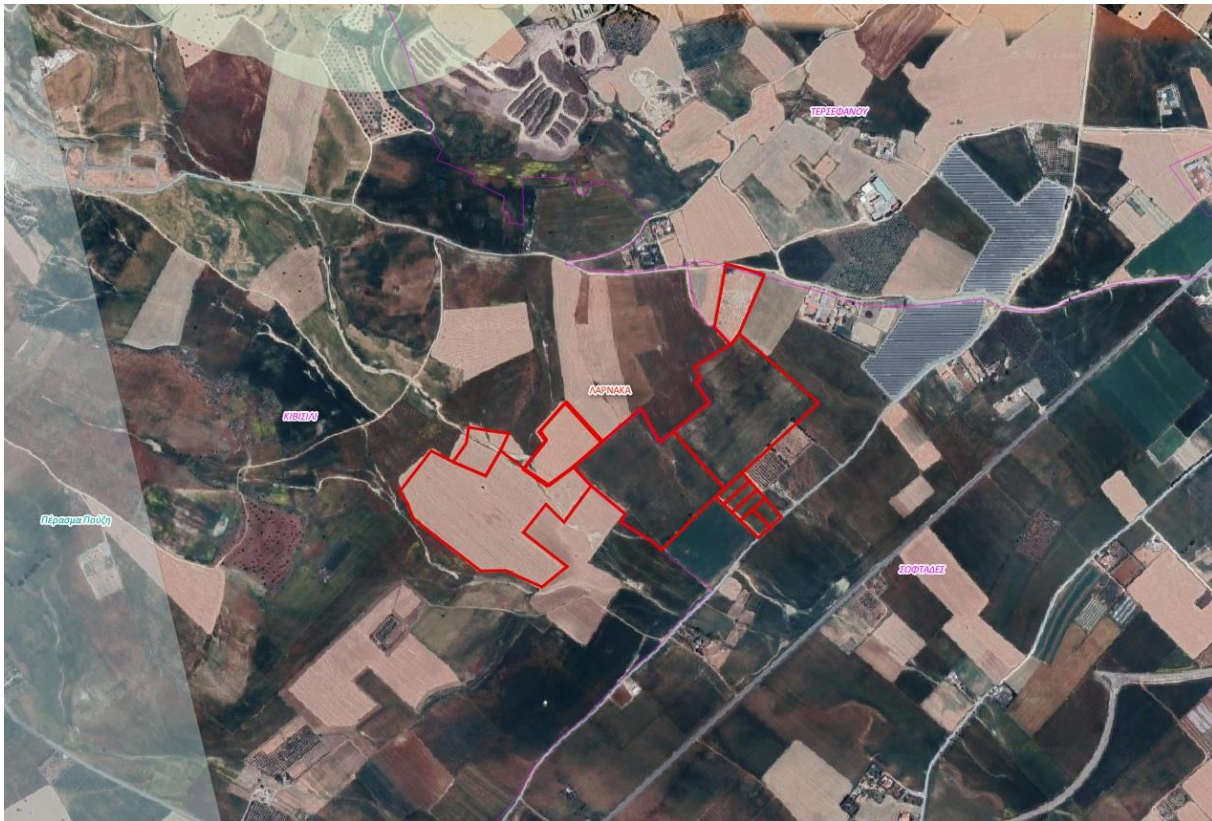
Το έργο προτείνεται να πραγματοποιηθεί εντός των τεμαχίων 266 & 267, Φ./Σχ. 50/44, της κοινότητας Κιβισίλι, και τα 206 & 207, Φ./Σχ. 50/45, της κοινότητας Σοφτάδες, τα οποία έχουν συνολική έκταση 246 492 τ.μ. Επιπλέον, ο κύριος του έργου ενημέρωσε την Περιβαλλοντική Αρχή ότι σε δεύτερη φάση, το έργο πρόκειται να επεκταθεί και στα τεμάχια 18, 162, & 408 – 412 Φ./Σχ. 50/45, της κοινότητας Σοφτάδες, με προσθήκη φωτοβολταϊκών πλαισίων συνολικής δυναμικότητας περίπου 4 MW, καθώς και για την διασφάλιση πρόσβασης στα τεμάχια του έργου. Οι μελλοντικές εκτάσεις δεν έχουν μέχρι σήμερα κατατεθεί στην Περιβαλλοντική Αρχή για αξιολόγηση.

Σημειώνεται ότι το τεμάχιο 207, Φ./Σχ. 50/45, της κοινότητας Σοφτάδες, επηρεάζεται από σχέδιο ρυμοτομίας. Επιπλέον, εντοπίστηκε εγγεγραμμένο αργάκι που διατρέχει τα τεμάχια 266 και 267 Φ./Σχ. 50/44, της κοινότητας Κιβισίλι, το οποίο θα επηρεαστεί.

Η χωροθέτηση του προτεινόμενου έργου είναι εξίσου εντός πολεοδομικών ζωνών Γ3 και Δ1. Πρόσβαση στα τεμάχια επιτυγχάνεται από εγγεγραμμένο χωματόδρομο και ακολούθως, μικρού μήκους μη εγγεγραμμένου χωματόδρομου για τον οποίο υπάρχει δικαίωμα διάβασης. Η υφιστάμενη

χρήση των τεμαχίων αφορά την καλλιέργεια σιτηρών. Στην ευρύτερη περιοχή εντοπίζονται γεωργικές καλλιέργειες σιτηρών, δενδρώδεις καλλιέργειες, φωτοβολταϊκό πάρκο, κτηνοτροφικά υποστατικά, το ιππικό κέντρο Κιτίου, το πάρκο καμήλων, και η παραλία των Σοφτάδων.

Το προτεινόμενο έργο απέχει 8,3 χλμ. από την πλησιέστερη περιοχή του δικτύου NATURA2000 (Ποταμός Παναγίας Στάζουσας), ενώ βρίσκεται μεταξύ δύο περασμάτων αποδημητικών πουλιών: το κοντινότερο βρίσκεται 650 μ. δυτικά, και το άλλο 1170 μ. ανατολικά.

Εικόνα 2: Τεμάχια προτεινόμενης ανάπτυξης και στις δύο φάσεις - ΕΠΜ

Οι κοντινότερες οικιστικές ζώνες σε σχέση με τα υπό ανάπτυξη τεμάχια είναι της κοινότητας Τερσεφάνου, 1785 μ. βορειοανατολικά, της κοινότητας Κιτίου, 2914 μ. ανατολικά, της κοινότητας Περβολιών Λκας, 2967 μ. νοτιοανατολικά, της κοινότητας Κιβισιλίου, 1930 μ. βορειοδυτικά, και της κοινότητας Μαζωτού, 3169 μ. δυτικά. Η ακτογραμμή βρίσκεται 1600 μ. νότια.

Στο προτεινόμενο έργο θα εγκατασταθούν 34042 φ/β πλαίσια δυναμικότητας 660 Wp και θα τοποθετηθούν σε σειρές με τη μέθοδο της πασσαλόμπηξης. Επίσης θα τοποθετηθούν μετατροπείς τάσης και καλώδια για την διασύνδεση των πλαισίων. Για το έργο θα πρέπει να εγκατασταθούν δωμάτια μετρητών ΑΗΚ, δωμάτια παραγωγού, δωμάτια για εγκατάσταση βοηθητικού εξοπλισμού του παραγωγού, να κατασκευαστεί οδοποιία χωμάτινης επιφάνειας με χώρο στάθμευσης, και να τοποθετηθεί περίφραξη περιμετρικά της περιοχής μελέτης.

Η σύνδεση του προτεινόμενου έργου με το δίκτυο της ΑΗΚ αναμένεται να γίνει στο νοτιοανατολικό ή στο βορειοανατολικό άκρο των τεμαχίων, απ' όπου διέρχεται το υφιστάμενο δίκτυο μέσης τάσης της ΑΗΚ.

Το μεγαλύτερο μέρος του τεμαχίου της προτεινόμενης ανάπτυξης καταλαμβάνεται από ξηρικές καλλιέργειες ενώ στις παρυφές και εξωτερικά των συνόρων των τεμαχίων εντοπίζονται θάμνοι και

μικρά δέντρα (*Ziziphus lotus*, *Crataegus azarolus*, *Cupressus sempervirens*). Εντός των τεμαχίων εντοπίζονται τρεις (3) ελιές που προτείνεται να μην επηρεαστούν.

Για την καταγραφή της πτηνοπανίδας, πραγματοποιήθηκαν έξι (6) ημερήσιες καταγραφές (07.11.2022, 21.11.2022, 05.12.2022, 19.12.2022, 03.04.2023, 08.05.2023) τις πρωινές ώρες και δύο (2) βραδυνές καταγραφές (03.04.2023, 08.05.2023). Κατά τις επισκέψεις πεδίου καταγράφηκαν συνολικά έξι (6) είδη πτηνοπανίδας.

3. Περιγραφή των περιβαλλοντικών στοιχείων που ενδέχεται να επηρεαστούν σοβαρά από το έργο και των πιθανών επιπτώσεων που το έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

3.1. Επιπτώσεις κατά τη φάση κατασκευής

Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα κατασκευής δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τις κατασκευαστικές εργασίες.

Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι επιπτώσεις στο έδαφος κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών θα προκληθούν από τη δημιουργία στερεών μη-επικινδύνων αποβλήτων (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού), τα οποία θα απορριφθούν στο έδαφος και την πιθανή ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων. Αναμένεται κάλυψη περίπου 50 τ.μ. με σκυρόδεμα για σκοπούς εγκατάστασης δωματίου μετρητών και λειτουργικών υποδομών για το έργο.

Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων κατασκευής και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν σε όλες τις φάσεις των κατασκευαστικών εργασιών. Οι εργασίες κατασκευής των νέων εγκαταστάσεων του φωτοβολταϊκού πάρκου αποτελούν τη βασικότερη πηγή έκλυσης σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

Επιπτώσεις στο τοπίο

Οι επιπτώσεις στο τοπίο και τα πιθανά προβλήματα αισθητικής ρύπανσης μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες κατασκευής του έργου, την εναπόθεση και συσσώρευση των υλικών στον χώρο του εργοταξίου και τη μετακίνηση του εξοπλισμού στο οδικό δίκτυο.

Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Οι επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τις εργασίες κατασκευής εντοπίζονται κυρίως στην κατανάλωση καυσίμων κατά τη λειτουργία των οχημάτων και των μηχανημάτων στο εργοτάξιο (περίπου 26 κ.μ). Επιπλέον, αναμένεται κατανάλωση νερού από τους εργαζομένους, που ανέρχεται στα 1,2 κ.μ. ημερησίως, μέχρι την ολοκλήρωση της φάσης κατασκευής.

Επιπτώσεις στους βιολογικούς πόρους

Η απώλεια χλωρίδας και πανίδας και η αλλαγή των χαρακτηριστικών των βιότοπων στην ΑΠΜ μπορούν να προκύψουν από τις δραστηριότητες τοποθέτησης των υλικών κατασκευής και από τις εργασίες κατασκευής του έργου. Τα μεμονωμένα δέντρα ελιάς εντός των τεμαχίων του έργου, τα άτομα του *Ziziphus lotus* (παλλούρα) στα σύνορα των τεμαχίων, καθώς και η νησίδα ημιφυσικής βλάστησης στο βορειοδυτικό άκρο των τεμαχίων έχουν χαρτογραφηθεί και θα παραμείνουν ανεπηρέαστα με βάση τον σχεδιασμό του έργου. Θα αλλάξει η χρήση γης από καλλιέργεια σιτηρών, σε αυτή της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά). Η υλοποίηση του έργου δεν αναμένεται να προκαλέσει αλλαγές στην πανίδα, εφόσον τα διάφορα ζώα χρησιμοποιούν τα τεμάχια του έργου κυρίως για προσπέλαση και τροφοληψία.

Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή, χωρίς όμως να ξεπερνά τα συνιστάμενα όρια εκθέσεως σε θόρυβο που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας - τα 55dB(A) για τον δείκτη ημέρας. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό δίκτυο κατά την κατασκευή του έργου προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των πλαισίων και των βάσεων.

3.2. Επιπτώσεις κατά τη φάση λειτουργίας

Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Αναμένεται η δημιουργία πολύ μικρών ποσοτήτων υγρών και στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του έργου, από τις εκπτώσεις των πλαισίων και τη δραστηριότητα των εργαζομένων στο έργο, τα οποία δύναται να μετακινηθούν προς τον ποταμό Γυαλιά και το υδατόρεμα στο νοτιοδυτικό άκρο της ΑΠΜ, μέσω επιφανειακών απορροών. Επιπλέον θα χρησιμοποιούνται 640 κ.μ. νερό ανά έτος για την έκπλυση των πλαισίων, που θα γίνεται δύο φορές το χρόνο.

Επιπτώσεις στο έδαφος

Δεν αναμένεται να υπάρξει δημιουργία ποσότητας στερεών αποβλήτων κατά τη λειτουργία του έργου ενώ οι αντίστοιχες ποσότητες υγρών αποβλήτων θα είναι μικρές. Το έργο δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στη γεωλογία και στο φυσικό ανάγλυφο της περιοχής.

Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Αναμένονται θετικές επιπτώσεις από τη λειτουργία του έργου αφού η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας είναι σύμφωνη με το σύγχρονο μοντέλο της αειφόρου ανάπτυξης του τομέα της ηλεκτροπαραγωγής που επιβάλλει τον μηδενισμό όπου είναι δυνατόν των εκπομπών ρύπων στο περιβάλλον και τη μεγιστοποίηση της διατήρησης των φυσικών ενεργειακών πόρων.

Επιπτώσεις στο τοπίο

Αφορά τον βαθμό οπτικής όχλησης που προκύπτει από την οπτική παρενόχληση ή παρεμπόδιση που προξενεί το έργο σε κάποιο παρατηρητή. Η κατασκευή του έργου θα προκαλέσει οπτική όχληση στις γειτονικές αναπτύξεις.

Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Δεν αναμένονται επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους από τη λειτουργία του έργου αφού δε θα καταναλώνει ενέργεια. Θα υπάρχει κατανάλωση 640 κ.μ. νερού για πλύσιμο των πλαισίων, ετησίως.

Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Κατά το στάδιο της συντήρησης αναμένεται να αυξηθεί η στάθμη θορύβου στην περιοχή σε πολύ μικρό βαθμό και παροδικά. Επιπτώσεις στη δημόσια υγεία θα υπάρξουν σε περίπτωση πυρκαγιάς ενώ αρνητικές επιπτώσεις στην κυκλοφορία και στην οικονομία δεν αναμένονται να υπάρξουν.

3.3. Επιπτώσεις κατά τη φάση αποξήλωσης

Επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά

Τα έργα αποξήλωσης δεν αναμένεται να έχουν ιδιαίτερες επιπτώσεις στα επιφανειακά και υπόγεια νερά. Οι επιπτώσεις σχετίζονται με την πιθανότητα ανεξέλεγκτης απόρριψης υγρών χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού εργοταξίου και από την απόρριψη των στερεών αποβλήτων που θα δημιουργηθούν κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης. Αυτά τα απόβλητα δύναται να επηρεάσουν τον ποταμό και το υδατόρεμα στα νοτιοδυτικά του έργου.

Επιπτώσεις στο έδαφος

Οι κατεδαφίσεις των κατασκευών από οπλισμένο σκυρόδεμα (οικίσκοι) θα δημιουργήσουν στερεά, μη-επικίνδυνα απόβλητα (μπάζα, οικοδομικά απόβλητα, απορρίμματα συσκευασιών εξοπλισμού) τα οποία θα απορριφθούν στο έδαφος. Επιπλέον, η πιθανή, ανεξέλεγκτη απόρριψη υγρών και χημικών αποβλήτων και καυσίμων από τη λειτουργία και συντήρηση των οχημάτων και του εξοπλισμού των εργοταξίων, δύναται να επηρεάσουν το έδαφος. Με το πέρας των εργασιών και την οργανωμένη αποχώρηση των εργοταξίων, η περιοχή μελέτης θα επανέλθει στην φυσική της κατάσταση.

Επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρας

Οι πιθανές, αρνητικές επιπτώσεις στην ποιότητα της ατμόσφαιρα αναμένεται να προέλθουν από τις εκπομπές των μηχανημάτων αποξήλωσης και του σχετικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθούν. Θα υπάρξει έκλυση σκόνης η οποία μπορεί να έχει σημαντικές, αλλά παροδικού χαρακτήρα επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα της περιοχής.

Επιπτώσεις στους φυσικούς πόρους

Κατά την αποξήλωση του έργου θα χρησιμοποιηθεί ενέργεια συμβατικού τύπου μέσω προσωρινών εγκαταστάσεων ηλεκτρισμού για τη λειτουργία των μηχανημάτων και του εξοπλισμού.

Επιπτώσεις στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Οι επιπτώσεις στην υγεία (θόρυβος, δονήσεις, ασφάλεια) δεν αναμένονται να επιβαρύνουν το περιβάλλον. Η στάθμη θορύβου κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης αναμένεται ότι θα αυξηθεί στην περιοχή, χωρίς όμως να ξεπερνά τα συνιστάμενα όρια εκθέσεως σε θόρυβο που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Οι επιπτώσεις στο κυκλοφοριακό κατά την αποξήλωση του έργου προβλέπεται ότι θα προκληθούν κατά τη διάρκεια μεταφοράς των στερεών αποβλήτων που θα προκύπτουν από το χώρο του έργου.

4. Περιγραφή των μέτρων που προβλέπονται για να αποτραπούν, προληφθούν ή μετριαστούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σύμφωνα με τη ΜΕΕΠ

Στη ΜΕΕΠ περιλαμβάνονται μέτρα μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων κατά τα στάδια κατασκευής και λειτουργίας του έργου και αφορούν τα πιο κάτω:

- Ετοιμασία Σχεδίου Διαχείρισης Εργοταξίου.
- Εκπόνηση Σχεδίου Περιβαλλοντικής Διαχείρισης για τη φάση κατασκευής του έργου.

- Κατάρτιση Σχεδίου Διαχείρισης της Κυκλοφορίας θα προβλέπει τη χρήση προκαθορισμένου δρομολογίου.
- Οι εκπομπές σκόνης να περιορίζονται με διαβροχή εδάφους.
- Μείωση της ταχύτητας με την οποία τα οχήματα θα κινούνται στις χωματίνες επιφάνειες των εργοταξίων.
- Κάλυψη των φορτίων των οχημάτων που μεταφέρουν χώμα ή άλλα δομικά υλικά (άμμος, χαλίκια, κτλ.) με κατάλληλα καλύμματα, για περιορισμό της διασποράς της σκόνης.
- Διακοπή χωματουργικών εργασιών κατά τα διαστήματα που πνέουν ισχυροί άνεμοι.
- Την κανονική συντήρηση του εξοπλισμού ώστε να εξασφαλιστεί η λειτουργία τους σύμφωνα με τις προδιαγραφές των κατασκευαστών.
- Τη διακοπή της λειτουργίας του εξοπλισμού όταν δεν χρησιμοποιείται για μεγάλο χρονικό διάστημα, ώστε να περιοριστούν οι εκπομπές ρύπων από την άσκοπη λειτουργία του.
- Περιορισμός του αριθμού μετακινήσεων οχημάτων από και προς το εργοτάξιο.
- Περίφραξη χώρου εργοταξίου καθ' όλη τη διάρκεια της φάσης κατασκευής.
- Οι κατασκευαστικές εργασίες να περιοριστούν αυστηρά εντός των ορίων του εργοταξίου.
- Κατάλληλη χωροταξική επιλογή της θέσης συσσώρευσης των υλικών ώστε να ελαχιστοποιείται η πιθανότητα μετακίνησης των υλικών από τις επιφανειακές απορροές σε περίπτωση βροχόπτωσης.
- Τυχόν ποσότητες μπαζών που θα προκύψουν να απομακρύνονται άμεσα από τον χώρο κατασκευής του έργου.
- Η εκτέλεση κατασκευαστικών εργασιών, όσο και εργασιών συντήρησης εντός της κύριας περιόδου φωλεοποίησης (Μάρτιο μέχρι Ιούνιο) θα αποφευχθούν.
- Χρήση χημικών τουαλέτων.
- Ενίσχυση ενδιαιτημάτων με φυτεύσεις ιθαγενών, τοπικών και αυτοφυών ειδών, εκατέρωθεν των ΦΒ πλαισίων που πιθανόν να έχουν θετικά οφέλη τόσο για την πανίδα όσο και τη χλωρίδα της περιοχής.
- Τοποθέτηση αντικεραυνικού συστήματος.

5. Θέση Περιβαλλοντικής Αρχής

Η Περιβαλλοντική Αρχή, κατά τη διαμόρφωση της θέσης της, έλαβε υπόψη τις πληροφορίες που υποβλήθηκαν με βάση το άρθρο 28 των Νόμων, τις θέσεις των μελών της Επιτροπής, των εμπλεκόμενων Τμημάτων, και την επιτόπια επίσκεψη. Η Περιβαλλοντική Αρχή δε φέρει ένσταση στην κατασκευή του έργου υπό τους πιο κάτω όρους / προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Όρων, που επισυνάπτεται.

Στη Γνωμοδότηση επισυνάπτεται Συνοπτικό Σημείωμα της Περιβαλλοντικής Αρχής για τον τρόπο και στο βαθμό στον οποίο ενσωματώθηκαν ή έτυχαν διαφορετικού χειρισμού τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων.

Η Γνωμοδότηση έχει διάρκεια ισχύος όσο και η ισχύς της πολεοδομικής ή άλλης άδειας, νοουμένου ότι, στο διάστημα που μεσολαβεί, δεν επέρχεται μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

Παναγιώτης Χαραλάμπους

για Αν. Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος

Περιβαλλοντική Αρχή

Αρ. Φακ. 02.10.011.005.001.225

02.10.011.005.001.226

02.10.011.005.001.227

12 Φεβρουαρίου 2024

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 29(3)

ΕΡΓΟ: «ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΡΙΩΝ (3) ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 23,97 MW, ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ONERED LTD, ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΟΦΤΑΔΩΝ ΚΑΙ ΚΙΒΙΣΙΛΙΟΥ, ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ»

(ΛΑΡ/00436/2023, ΛΑΡ/00437/2023, ΛΑΡ/00438/2023, ΗΜΕΡ. 06/10/2023)

Στα πλαίσια διαβούλευσης για την αξιολόγηση του έργου, υποβλήθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος επιστολή με τις απόψεις του Τμήματος Γεωργίας (αρ. φακ. 2.10.005, ημερ. 20.12.2023). Λαμβάνοντας υπόψη τις Πολεοδομικές Ζώνες (Γ3 και Δ1) των τεμαχίων του έργου, ότι αυτά χαρακτηρίζονται ως μέτριας γονιμότητας, και ότι η ευρύτερη περιοχή αποτελεί ενιαία συμπαγή γη η οποία αξιοποιείται γεωργικά με καλλιέργειες σιτηρών, υπαίθριων λαχανικών και δενδρωδών καλλιεργειών, το Τμήμα Γεωργίας δεν συστήνει την δημιουργία του έργου.

Οι απόψεις του Τμήματος Γεωργίας καλύπτονται από τους όρους της Γνωμάτευσης της Περιβαλλοντικής Αρχής για τη «Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) σχετικά με τη Χωροθέτηση των έργων που Αξιοποιούν Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στον τομέα της Ηλεκτροπαραγωγής».

Με βάση τον αναθεωρημένο σχεδιασμό που επισυνάπτεται ως παράρτημα, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως (ηλ. επιστολή ημερ. 10.01.2024), το Τμήμα Δασών (ηλ. επιστολή ημερ. 15.01.2024), ο Πτηνολογικός Σύνδεσμος BirdLife Cyprus (ηλ. επιστολή 17.01.2024) και το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων (ηλ. επιστολή 18.01.2024) δε φέρουν ένσταση για το έργο.

Στα πλαίσια του έργου δεν υποβλήθηκαν στο Τμήμα Περιβάλλοντος απόψεις ή παραστάσεις από το κοινό, σε διάστημα τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της σχετικής Γνωστοποίησης σε δύο (2) εφημερίδες ημερήσιας κυκλοφορίας.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2024

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΟΡΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

ΕΡΓΟ: «ΜΕΕΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΡΙΩΝ (3) ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ ΠΑΡΚΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 23,97 MW, ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ONERED LTD, ΣΤΙΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΟΦΤΑΔΩΝ ΚΑΙ ΚΙΒΙΣΙΛΙΟΥ, ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ»

(ΛΑΡ/00436/2023, ΛΑΡ/00437/2023, ΛΑΡ/00438/2023, ΗΜΕΡ. 06/10/2023)

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Γενικοί Όροι:

1. Ο σχεδιασμός του έργου να ταυτίζεται με αυτόν που υποβλήθηκε και έχει εγκριθεί στα πλαίσια αξιολόγησης του έργου από την Περιβαλλοντική Αρχή. Ο τελικός σχεδιασμός επισυνάπτεται ως παράρτημα. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
2. Ο κύριος του έργου φέρει αμέριστη την ευθύνη για την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, μέτρων και περιορισμών που επιβάλλονται με την παρούσα Γνωμοδότηση.
3. Ο κύριος του έργου δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης διατάξεων της κείμενης περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους περιβαλλοντικούς όρους του έργου.
4. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαίο το Τμήμα Περιβάλλοντος θα μπορεί να επιβάλει νέους περιβαλλοντικούς όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και οι οποίοι θα είναι άμεσα εφαρμόσιμοι από τον κύριο του έργου.
5. Όλες οι εργασίες ανέγερσης και λειτουργίας του έργου να συμμορφώνονται με τους σχετικούς με την προστασία του περιβάλλοντος νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και τροποποιήσεις που διέπουν αυτούς όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή και αντικαθίστανται.
6. Να εκπονηθεί Υδρολογική Μελέτη Διαχείρισης Όμβριων Υδάτων για πλημμύρες με πιθανότητα επαναφοράς περιόδου 50 χρόνων, η οποία να εξεταστεί από το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, στα πλαίσια της έκδοσης άδειας οικοδομής. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
7. Απαγορεύεται η διάθεση στο έδαφος ή/και το υπέδαφος ή στα νερά ουσιών που ρυπαίνουν ή τείνουν να ρυπάνουν τα υπόγεια ή/και τα επιφανειακά νερά ή/και το έδαφος, σύμφωνα με τους περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών Νόμους του 2002 (Αρ. 106(Ι)/2002) μέχρι 2013 [ιστοσελίδα Τμήματος Περιβάλλοντος – www.moa.gov.cy/environment, στη διαδρομή Διεθνείς Νομοθεσίες, Ευρωπαϊκό κεκτημένο, Εθνική Νομοθεσία/Εθνική Νομοθεσία/Έλεγχος και Προστασία της Ρύπανσης των Νερών και του Εδάφους], εκτός εάν η απόρριψη γίνεται σύμφωνα με Άδεια Απόρριψης Αποβλήτων που παραχωρείται από τον Υπουργό Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος.
8. Απαγορεύεται αυστηρά η καύση αποβλήτων ή άλλων ουσιών ή αντικειμένων.
9. Να χρησιμοποιείται μόνο το υφιστάμενο οδικό δίκτυο για την εξυπηρέτηση των αναγκών κατασκευής, λειτουργίας και αποξήλωσης του έργου.
10. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής και λειτουργίας του έργου να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

11. Να υπάρχει εύκολη πρόσβαση σε όλα τα σημεία του έργου για τις περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης.
12. Ο κύριος του έργου να ενημερώνει τον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος σε περίπτωση ατυχήματος ή αμέλειας.
13. Να ετοιμαστεί κατάλληλο πρόγραμμα για σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να διασφαλιστεί η σωστή εφαρμογή των περιβαλλοντικών όρων της παρούσας Γνωμοδότησης κατά το στάδιο κατασκευής και λειτουργίας του έργου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο κατασκευής του έργου:

14. Ο εργολάβος να συμμετέχει σε αδειοδοτημένο Συλλογικό Σύστημα Διαχείρισης Α.Κ.Κ., ή να διατηρεί και λειτουργεί αδειοδοτημένο Ατομικό Σύστημα Διαχείρισης Αποβλήτων από Εκσκαφές, Κατασκευές και Κατεδαφίσεις (Α.Κ.Κ.), που εκδίδεται δυνάμει των Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2022 και Κανονισμών του 2023(Κ.Δ.Π. 112/2023) και των εκάστοτε τροποποιήσεών τους.
15. Στην περίπτωση που ο εργολάβος θα διαχειριστεί ο ίδιος κάποια από τα μη επικίνδυνα απόβλητα, να κατέχει εν ισχύ Άδεια Διαχείρισης Αποβλήτων ή Πιστοποιητικό Καταχώρησης στο Αρχείο Διαχειριστών Αποβλήτων, που εκδόθηκαν δυνάμει των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, για συλλογή και μεταφορά ή/και την επεξεργασία των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις δραστηριότητες που διενεργούνται για την ολοκλήρωση των προνοιών του έργου.
16. Σε περίπτωση που δε θα τα διαχειριστεί ο ίδιος υποχρεούται να παραδίδει τα απόβλητα σε Αδειοδοτημένους Φορείς ή Κατόχους Πιστοποιητικού ή να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλου Φορέα που κατέχει τα πιο πάνω προαπαιτούμενα, για τη συλλογή και μεταφορά των κατηγοριών αποβλήτων που θα προκύψουν από τις εργασίες του έργου.
17. Ο εργολάβος σε περίπτωση που τα παραγόμενα Α.Κ.Κ δεν θα επεξεργαστούν στον χώρο παραγωγής τους προς επαναχρησιμοποίηση ή για επεξεργασία στο έδαφος (land treatment) από την οποία προκύπτει όφελος για τη γεωργία ή την οικολογική βελτίωση (R10), θεωρούνται απόβλητα και πρέπει να μεταφέρονται σε αδειοδοτημένες Μονάδες για Επεξεργασία/Ανακύκλωση Α.Κ.Κ.
18. Ο εργολάβος να υπογράφει το σχετικό Έντυπο Αναγνώρισης και Παρακολούθησης (Κ.Δ.Π. 31/2016) σε κάθε παράδοση και να απαιτεί αντίγραφο του Συλλέκτη-Μεταφορέα που παρέλαβε τα απόβλητα. Τα αντίγραφα θα πρέπει να τηρούνται ως αποδεικτικά στοιχεία της ορθής διαχείρισης των αποβλήτων και να αποστέλλονται στον Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος με την ολοκλήρωση του έργου ή όποτε τους ζητηθούν.
19. Πριν την έναρξη εκτέλεσης του έργου να ετοιμαστεί και να φυλάσσεται στο εργοτάξιο ολοκληρωμένο σχέδιο διαχείρισης Αποβλήτων Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΚΚ) σύμφωνα με τις πρόνοιες των Κανονισμών του 2023 (Κ.Δ.Π.112/2023) για την διαχείριση των ΑΚΚ, στα πλαίσια των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 μέχρι 2022.
20. Ο επιβλέπων μηχανικός να έχει την ευθύνη παρακολούθησης υλοποίησης του ολοκληρωμένου σχεδίου διαχείρισης των Α.Κ.Κ, σύμφωνα με τον Κανονισμών του 2023 (Κ.Δ.Π.112/2023).
21. Σε περίπτωση που οι χώροι των εργοταξίων δεν δύναται να περιοριστούν αποκλειστικά εντός των τεμαχίων χωροθέτησης του έργου, τότε να εφαρμόζονται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων (Διαχείριση Αποβλήτων από Κατασκευές και Κατεδαφίσεις) Κανονισμών του 2023 [Κ.Δ.Π. 112/2023], για εξασφάλιση έγκρισης για χώρο εργοταξίου, εκτός των τεμαχίων του έργου.

22. Να ετοιμαστεί Διαχειριστικό Σχέδιο εργοταξίου που να εφαρμόζεται κατά την κατασκευή του έργου. Το εν λόγω σχέδιο να προβλέπει την ορθολογική διαχείριση του εργοταξίου (περιλαμβανομένης και της συλλογής και διάθεσης/απόρριψης αποβλήτων, μεταχειρισμένων μηχανέλαιων, άχρηστων υλικών, αποβλήτων από εκσκαφές, κλπ.) η οποία να φαίνεται μέσα από χωροθετικά σχέδια, στα οποία να φαίνονται ευκρινώς οι διάφοροι χώροι, όπως ο χώρος για την ασφαλή αποθήκευση καυσίμων και χημικών, οι υγειονομικές διευκολύνσεις, οι διαδρομές διακίνησης των βαρέων και άλλων οχημάτων, κλπ. Επίσης, στα χωροθετικά σχέδια οργάνωσης εργοταξίου να παρουσιάζονται ξεχωριστά ο χώρος προσωρινής αποθήκευσης των πρώτων υλών και αποβλήτων, των επικίνδυνων αποβλήτων, τα γραφεία και οι χώροι στάθμευσης.
23. Υγρά τα οποία είναι αποθηκευμένα στο εργοτάξιο (π.χ. μη χρησιμοποιημένα μηχανέλαια, καύσιμα, κλπ.) και που θα μπορούσαν να διαρρεύσουν στο περιβάλλον, να φυλάσσονται σε κατάλληλα δοχεία και σε στεγασμένο χώρο με βάση από μπετόν και με περιτοίχισμα.
24. Στους χώρους του εργοταξίου να υπάρχουν απορροφητικά υλικά (π.χ. πριονίδι, άμμος) σε επαρκείς ποσότητες ώστε να μπορούν να συγκρατούνται καύσιμα και λιπαντικά σε περίπτωση διαρροής τους. Μετά τη χρήση τους τα απορροφητικά υλικά να συλλέγονται και να διατίθενται σε αδειοδοτημένο φορέα διαχείρισης με βάση τις πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022.
25. Τα στερεά ή/και επικίνδυνα απόβλητα από τις διάφορες εργασίες κατασκευής και συντήρησης του εξοπλισμού και από τυχόν διαρροές (μεταχειρισμένα μηχανέλαια, λιπαντικά, κενοί περιέκτες καυσίμων, πετρελαιοειδών, λιπαντικών, διαλυτών και άλλων επικίνδυνων χημικών ουσιών, ρυπασμένα προσροφητικά υλικά) να αποθηκεύονται προσωρινά, σε κατάλληλα στεγανά δοχεία που να διατηρούνται σε καλή κατάσταση και να μην παρουσιάζουν διαρροές, σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο εντός των ορίων της ανάπτυξης, στον οποίο θα υπάρχει περιορισμένη πρόσβαση και σχετική σήμανση, με αδιαπέραστες επιφάνειες και προστατευμένοι από τις καιρικές συνθήκες. Στη συνέχεια να παραδίδονται χωρίς καθυστέρηση σε αδειοδοτημένους συλλέκτες για μετέπειτα διάθεση σε αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις διαχείρισης, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
26. Η προσωρινή αποθήκευση των στερεών αποβλήτων που θα προκύψουν από την κατασκευή του έργου, καθώς και οι πρώτες ύλες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν, να τοποθετηθούν σε χώρο εντός των ορίων του τεμαχίου και σε σημεία τα οποία δεν θα δημιουργήσουν οποιαδήποτε όχληση.
27. Τα απόβλητα συσκευασίας που θα προκύπτουν να συλλέγονται, να διαχωρίζονται και να αποθηκεύονται προσωρινά με τρόπο που να μην επιβαρύνουν το περιβάλλον. Τα εν λόγω απόβλητα να παραδίδονται σε αδειοδοτημένες μονάδες διαχείρισης σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022.
28. Να καταρτιστεί Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης το οποίο να εφαρμόζεται, κατά τη διάρκεια των εργασιών υλοποίησης του έργου, σε περίπτωση ατυχήματος, διαρροής ουσιών (ειδικά επικίνδυνων) στο έδαφος, φωτιάς, έκρηξης, πυρκαγιάς, πλημμύρας, σεισμού και τραυματισμού προσώπου. Σε τέτοιες περιπτώσεις να ειδοποιούνται αμέσως οι εκάστοτε αρμόδιες αρχές.
29. Για τις υγειονομικές ανάγκες του προσωπικού των εργοταξίων να τοποθετηθούν χημικές τουαλέτες εντός των χώρων των τεμαχίων του έργου. Τα υγρά απόβλητα από τις χημικές τουαλέτες να παραδίδονται σε αδειοδοτημένους φορείς συλλογής και μεταφοράς, σύμφωνα με τους περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 μέχρι 2022, όπως αυτός εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται.
30. Κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για ελαχιστοποίηση και καταστολή της σκόνης. Για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τη δημιουργία σκόνης προτείνονται τα πιο κάτω μέτρα, όπως:

- i. Όλοι οι χώροι και οι οδικές προσβάσεις που θα χρησιμοποιούνται από οχήματα να διαμορφωθούν κατάλληλα και να επιστρωθούν με υλικά που θα περιορίζουν την εκπομπή σκόνης στην ατμόσφαιρα, εάν απαιτηθεί.
- ii. Να υπάρχει πρόγραμμα δρομολογίων οχημάτων ώστε αυτά να ελαχιστοποιηθούν με στόχο την κατά το δυνατό μικρότερη έκλυση αέριων ρύπων και σκόνης.
- iii. Τα οχήματα μεταφοράς να διατηρούν χαμηλές ταχύτητες κίνησης (10 χλμ./ ώρα) στους χωμάτινους δρόμους.
- iv. Κατά τη μεταφορά χύδην υλικών από και προς το εργοτάξιο να αποφεύγεται η υπερπλήρωση των φορηγών οχημάτων μεταφοράς και το φορτίο να είναι σκεπασμένο.
- v. Να γίνεται διαβροχή όταν και όπου απαιτείται και ιδιαίτερα στους χώρους όπου διεξάγονται χωματουργικές εργασίες και στους διαδρόμους κίνησης των οχημάτων του εργοταξίου.
- vi. Όταν απαιτείται να γίνεται διαβροχή και των θαλάμων αποθήκευσης αδρανών υλικών για την αποφυγή δημιουργίας σκόνης και εφόσον επικρατεί άνεμος ισχυρότερος των 4 Beaufort, να καλύπτονται οι σωροί με φύλλα πλαστικού.
- vii. Οι χωματουργικές εργασίες να αποφεύγονται κατά τη διάρκεια έντονων βροχοπτώσεων για τον περιορισμό τυχόν επιφανειακών απορροών επιβαρυμένων με αιωρούμενα σωματίδια.
- viii. Να μειωθεί κατά το δυνατόν η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς και η εναπόθεση / απόσπαση υλικών σε και από σωρούς να πραγματοποιείται από το ελάχιστο δυνατό ύψος έτσι ώστε να αποφεύγεται η δημιουργία κονιορτού.
- ix. Κανένα όχημα μεταφοράς, σκάφος ή κάδος τοποθέτησης αδρανών υλικών να περιέχει υλικό μετά το πέρας των ημερήσιων εργασιών.

31. Να ληφθούν όλα τα δυνατά μέτρα ελαχιστοποίησης του θορύβου, όπως:

- i. Χρήση νέων μοντέλων μηχανημάτων και οχημάτων του εργοταξίου
- ii. Τακτική συντήρηση και λειτουργία όλων των μηχανημάτων/οχημάτων του εργοταξίου
- iii. Χρησιμοποίηση αντιδονητικών βάσεων και αποσβεστών στα πλαίσια των μηχανών
- iv. Χρήση σιγαστήρων και πλευρικών παραπτετασμάτων.
- v. Τήρηση του ωραρίου εργασίας. Οι θορυβώδεις εργασίες να γίνονται κατά τη διάρκεια κανονικών ωρών εργασίας.
- vi. Να γίνεται σωστός προγραμματισμός των κατασκευαστικών εργασιών ώστε να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η συγκέντρωση και η ταυτόχρονη λειτουργία πολλών μηχανημάτων στο εργοτάξιο.
- vii. Να τηρείται κατάλληλο πρόγραμμα δρομολογίων των βαρέων οχημάτων του εργοταξίου για την ελαχιστοποίηση αυτών, με σκοπό την κατά το δυνατό μικρότερη όχληση από την εκπομπή περιβαλλοντικού θορύβου.

32. Κατά τον σχεδιασμό της εγκατάστασης να ληφθεί υπόψη η αποφυγή πιθανών αντανakλάσεων και ενοχλήσεων σε περίοικους ή και διερχομένους τόσο στο άμεσο εγγύς περιβάλλοντα χώρο όσο και σε μακρινές αποστάσεις.

33. Να γίνει η λιγότερη δυνατή επέμβαση στον χώρο και οι εκχερσώσεις και οι επιχωματώσεις να περιοριστούν στις απολύτως αναγκαίες.
34. Τα σημεία όπου εντοπίζονται θάμνοι με *Ziziphus lotus* (παλλούρες) που παρουσιάζονται στο χωροταξικό σχέδιο που επισυνάπτεται σε παράρτημα, να παραμείνουν ανεπηρέαστα. Ομοίως, η έκταση στην οποία εντοπίζεται χαμηλή φυσική βλάστηση στο βόρειο μέρος του τεμαχίου 266 να μην αφαιρεθεί. Τέλος, τα τρία δέντρα ελιάς που εντοπίζονται εντός των τεμαχίων του έργου να παραμείνουν ανεπηρέαστα. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
35. Οι πάσσαλοι στερέωσης των πλαισίων να στερεωθούν στο έδαφος με τη μέθοδο της πασσαλόμπηξης, ώστε να αποφευχθεί η μη αναγκαία χρήση μπετόν.
36. Η περιφραξη, να μην στερεωθεί στο έδαφος με μπετόν. Να τοποθετηθεί ειδική περιφραξη, η οποία θα είναι φιλική προς το περιβάλλον, ώστε η πανίδα της περιοχής, να μπορεί να εισέρχεται και να εξέρχεται ελεύθερα. **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
37. Να μη γίνει συμπίεση ή σφράγιση του εδάφους, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος πλημμύρας και υδατικής διάβρωσης.
38. Το επιφανειακό έδαφος να διαφυλαχθεί για τη διατήρηση της ικανότητας απορρόφησης των όμβριων υδάτων.
39. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής να λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων.
40. Ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να αποκαταστήσει τον περιβάλλοντα χώρο μετά την εκτέλεση των κατασκευαστικών έργων.

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο λειτουργίας του έργου:

41. Να γίνει κατάλληλη σήμανση και να απαγορεύεται η είσοδος στην εγκατάσταση σε οποιοδήποτε μη εξουσιοδοτημένο άτομο ώστε να ασφαλιζεται η παρεμπόδιση ελεύθερης πρόσβασης σε αυτόν.
42. Να υπάρχει ετοιμότητα εκ μέρους του κύριου του έργου, ο οποίος σε συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία να λάβει τα κατάλληλα μέτρα (π.χ. αποψίλωση ξηράς βλάστησης κ.λπ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης υποδομής αντικεραυνικής προστασίας, και να προμηθευτεί τον απαιτούμενο πυροσβεστικό εξοπλισμό (πυροσβεστήρες κ.λπ.) για αντιμετώπιση πυρκαγιάς, έκρηξης και άλλων έκτακτων περιστατικών που θα επηρεάσουν το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον.
43. Να εξασφαλίζεται κατάλληλη πρόσβαση σε πυροσβεστικά οχήματα σε όλη την έκταση της ανάπτυξης.
44. Εφόσον γίνεται υγρός καθαρισμός των φωτοβολταϊκών πλαισίων, τότε να χρησιμοποιείται πιεστικό σύστημα νερού χαμηλής κατανάλωσης.
45. Η καταπολέμηση των ζιζανίων να γίνεται με μηχανικά μέσα. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό, να γίνεται χρήση ζιζανιοκτόνων τα οποία να συμμορφώνονται με τις πρόνοιες του περί Φυτοπροστατευτικών Προϊόντων Νόμου του 2011, καθώς και με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης (ΚΔΠ 93/2018). **Ο όρος είναι Ουσιώδης**
46. Οποιαδήποτε απόβλητα προκύπτουν από τη λειτουργία και συντήρηση του εξοπλισμού, ο κύριος του έργου έχει υποχρέωση να τα παραδίδει σε αδειοδοτημένο διαχειριστή σύμφωνα επίσης, με τους Περί Αποβλήτων Νόμους του 2011 και 2022.

47. Να μην χρησιμοποιείται φωτισμός το βράδυ σε ολόκληρη την εγκατάσταση. Φωτισμός να χρησιμοποιείται αν απαιτείται μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Όροι που πρέπει να τηρούνται κατά το στάδιο αποξήλωσης του έργου:

48. Η αποξήλωση του έργου να γίνεται με βάση το εκάστοτε ισχύον νομικό πλαίσιο.

49. Ο κύριος του έργου υποχρεούται με τον τερματισμό της λειτουργίας του να διασφαλίσει ότι θα αποκαταστήσει:

- i. Κάθε ζημιά που ενδεχομένως έχει προκληθεί στο περιβάλλον από τη λειτουργία τους.
- ii. Το φυσικό περιβάλλον με τη διαμόρφωση και ένταξη του χώρου των εγκαταστάσεων στο περιβάλλον ώστε να επιτυγχάνεται η αναβάθμιση διατήρηση του τοπίου. Αυτό θα επιτευχθεί με την υποβολή κατάλληλων σχεδίων με την πάροδο του χρόνου προς την Περιβαλλοντική Αρχή.
- iii. Κατά τη διάρκεια των εργασιών αποξήλωσης να τηρούνται οι πρόνοιες των περί Αποβλήτων Νόμων του 2011 έως 2022, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Στο πλαίσιο αυτό, όλα τα απόβλητα που θα προκύπτουν, κατά σειρά προτεραιότητας, να προετοιμάζονται για εκ νέου χρήση, ανακύκλωση, ανάκτηση ή, όταν αυτό είναι τεχνικά και οικονομικά αδύνατο, να διατίθενται με τρόπο που να αποφεύγονται ή να μειώνονται οι επιπτώσεις στο έδαφος και τα νερά.

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, 2024

